

VIDÉKFEJLESZTÉSI
MINISZTERIUM

V. Dél-Dunántúl Zöld Szigetei – Konferencia a Tolnai-
dombságért
2012. október 18.

A Tolnai-dombság denevérei

GÖRFÖL TAMÁS

MTA ATK Állatorvos-tudományi Intézet
Tolna Megyei Természetvédelmi Alapítvány

DOMBI IMRE

Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság

Denevérek

- Földön 1259, Magyarországon 28 faj
- Nagy változatosság
- Szálláshelyek: barlangok, erdők és épületek
- Évente 1-2 kölyök
- Hibernáció
- Eu-ban nagy részük ízeltlábúakkal táplálkozik
- Viszonylag hosszú max. életkor

Védelmi helyzet

- Védett vagy fokozottan védett állatok
- Veszélyeztető tényezők:
 - szálláshelyek eltűnése
 - épület – zavarás (irtás), szigetelés
 - erdők – nem megfelelő erdőkezelés
 - barlangok – zavarás
 - táplálkozóterületek eltűnése
 - peszticidek nem megfelelő alkalmazása

Tolnai-dombság régmúlt

- Topál György – Abaligeti-bg., 1950-es évek gyűrzései
 - hegyesorrú denevér – Bátaszék és Mucsi
- MTM Emlősgyűjteményi Adattár
 - rőt koraidenevérek és közönséges denevér - Lengyel

Kezdetek

- Tolna Megyei Természetvédelmi Alapítvány
 - 1990-es évek vége: Tolnai-Hegyhát északi rész és Szekszárd-Geresdi-dombság
 - 2004: a Tolnai-Hegyhát és a Völgység Lengyel és Hőgyész közötti részén
 - Tolnai-dombság egyéb részeiről csak szórványos adatok

Módszerek

- Hálózásos befogás
- Denevérdetektoros felmérések
- Épületlakó felmérések
- Föld alatti szálláshelyek
felmérése
(felhagyott pincék)

Nagy patkósdenevér

- Egyetlen adat a Geresdi-dombságból
- Fokozottan védett

Kis patkósdenevér

- Lengyel, Apponyi-kastély
- Mucsi, katolikus templom
- Bátaapáti, löszpince
- Nagymányok, épület

Nyugati pizsedenevér

- Általánosan elterjedt
- Jó erdőket kedveli
- Fokozottan védett

Közönséges késeidenevér

- Gyakori épületlakó

Alpesi denevér

- Mediterráneumban elterjedt
- Mo-on első szülőkolónia
Bonyhádon

Nagyfülű és horgasszőrű denevér

- Nagyfülű fokozottan védett, horgasszőrű védett
- Jó erdők
- Ritkábbak, mint a nyugati pisedenevér

Hegyesorrú és közönséges denevér

- Elsősorban épületlakók
- Mára csak kisebb kolóniák

Brandt- és bajuszos denevér

- Elsősorban hegységek
- Ritka erdőlakó fajok
- A Tolnai-dombságban is csak kis számban

Vízi denevér

- Viszonylag gyakori erdőlakó

Rőt koraidenevér

- Országosan gyakori

Szőröskarú koraidenevér

- Kizárólag erdőlakó, ritkább

Közönséges és szoprán törpedenevér

- Testvérfajok
- A dombországban mindkettő elterjedt

Fehérszélű törpedenevér

- 90-es évek elején jelent meg Mo-n
- Településeken gyakorivá vált

Durvavitorlájú törpedenevér

- Szórvány adatok

Barna és szürke-hosszúfülű denevér

Fehértorkú denevér

- Ritka, települések

Védelmi lehetőségek

- Hosszútávú:
 - Természetes erdőállomány szerkezet kialakítása
 - Még meglevő szigetszerű öreg erdők feltétlen védelme – **átmentő szerep**
 - Jó kapcsolat a templomok kezelőivel
 - Denevérvédelem népszerűsítése

Védelmi lehetőségek

- Rövidtávú:
 - Letermelésre kerülő állományokban hagyásfa csoportok megtartása
 - Öreg fák – hagyásfák védelme
 - Egészségügyi termelések korlátozása
 - Téli termelések fokozott óvatossággal
 - Mesterséges odútelepek kialakítása
 - Vegyszeres rovarirtás...
 - Sérült denevérek ellátása

Köszönetnyilvánítás

- Köszönjük a rengeteg önkéntesünknek a terepen való nélkülözhetetlen segítségüket
- Köszönjük továbbá a Vidékfejlesztési Minisztérium Zöld Forrás programjának támogatását

Köszönöm a figyelmet!